

Sygnatura akt II Cz723/15

POSTANOWIENIE

K., dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO. Wojciech Vogt

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. S. (1)

przeciwko pozwanemu Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę i ustalenie

na skutek zażalenia powoda

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim z dnia 10 września 2015 r., sygn.. akt I C 2010/15

postanawia:

oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim oddalił wniosek powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych.

Ustalił, że powód wraz z żoną mają łączny dochód w wysokości 3.900 zł z tytułu umowy o pracę. M. S. (1) otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 2500 zł, a żona M. S. (2) w wysokości 1400 zł. Nadto powodowie są właścicielami lokalu mieszkalnego o pow. 61 m². Natomiast wydatki ponoszone przez stronę powodową obejmują należności związane ze spłatą kredytu hipotecznego, kredytów gotówkowych oraz zakupem żywności i dojazdem do pracy, a także opłatami m.in. za czynsz, prąd, telefon.

Ponadto zważył, że zasadą jest odpłatność dostępu do sądu, a instytucja zwolnienia od kosztów sądowych odstępstwem od niej. Obowiązkiem natomiast każdego potencjalnego uczestnika postępowania sądowego jest wykazanie minimum zaradności i poczynienie odpowiednich kroków do pozyskania środków na prowadzenie sprawy sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84, LEX nr 8623, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 lutego 2014 r., III APz 2/14, LEX nr 1425520). Nie ma też żadnych podstaw do przyjmowania, że inne zobowiązania takie jak np. konieczność spłacania kredytów ma pierwszeństwo przed kosztami sądowymi (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 października 2012 r., I Acz 1699/12, LEX nr 1220608).

Należy pamiętać że obciążenie strony kosztami sądowymi których wysokość nie przewyższa jej jednomiesięcznych dochodów nie oznacza, iż nie jest ona w stanie ponieść tych kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1983 r., I CZ 151/83, OSNC z 1984 nr 5 poz. 82), a zwolnienie od kosztów sądowych winno być udzielane wyjątkowo, w szczególnie uzasadnionych

okolicznościach, osobom nie mającym jakichkolwiek możliwości opłacania tych kosztów (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 stycznia 2013 r., II AUz 365/12, LEX nr 1254360).

Zażalenie od powyższego postanowienia złożył powód zaskarżając je w całości.

Zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy poprzez naruszenie art. 233 kpc w zw. z art. 328 § 2 kpc przez arbitralną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności przez błędną ocenę możliwości majątkowych i zarobkowych oraz usprawiedliwionych wydatków powoda, a także nie wzięcie pod uwagę rozmiarów opłaty sądowej w kwocie 472,00 zł oraz zaliczek na biegłych sądowych w niniejszej sprawie, które to dowody wnioskowane przez powoda są konieczne dla rozstrzygnięcia sprawy i w rezultacie ustalenie możliwości majątkowych i zarobkowych powoda w zbyt dużej wysokości,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że sytuacja majątkowa i zarobkowa powoda pozwala mu na uiszczenie kosztów sądowych, w tym zaliczek na poczet opinii biegłych, które to dowody są wnioskowane przez powoda, podczas gdy zdaniem strony powodowej możliwości majątkowe i zarobkowe powoda nie pozwalają mu na poniesienie jakichkolwiek kosztów sądowych w niniejszym postanowieniu bez uszczerbku koniecznego jakichkolwiek kosztów sądowych w niniejszym postanowieniu bez uszczerbku koniecznego dla niego i jego rodziny utrzymania, w związku z czym, na zasadzie art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. uzasadnione jest zwolnienie powoda od kosztów sądowych w całości.

W oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę postanowienia i zwolnienie powoda od ponoszenia kosztów sądowych w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.) strona dokonująca czynności procesowej, od której należy pobrać opłatę sądową, co do zasady obowiązana jest ponieść te koszty, gdyż sprawy cywilne są prowadzone na koszt stron.

W sytuacjach wyjątkowych, a w stosunku do osób fizycznych, taką sytuację wyjątkową opisuje art. 102 ust. 1 cytowanej ustawy, może się ona ubiegać o zwolnienie od kosztów sądowych.

Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych ma charakter wyjątkowy. Nie bez znaczenia jest fakt, iż w razie przegrania sporu przez osobę zwolnioną od kosztów sądowych - następuje to na koszt Skarbu Państwa, a więc wszystkich podatników. Opłaty sądowe stanowią rodzaj danin publicznych. Zwolnienia od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia skarżącego z obowiązku ich ponoszenia (por. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2005 r., FZ 478/04, LEX nr 393645 oraz z dnia 31 lipca 2008 r., II FZ 297/08, LEX nr 493855).

W swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy wyraził również pogląd, iż instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób najuboższych, które bez drastycznego ograniczenia bieżących kosztów związanych z ich egzystencją nie są w stanie ponieść kosztów sądowych. Chodzi zatem o sytuacje, w których strona nie tylko wykaże, że nie posiada bieżących dochodów, czy też jakichkolwiek oszczędności na pokrycie ewentualnych kosztów związanych z toczącym się postępowaniem sądowym, ale również nie jest w stanie w żaden sposób takich środków zdobyć w oparciu o majątek, którego jest właścicielem. Ubiegający się o taką pomoc winien w każdym przypadku

poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84).

Dla wydatków związanych z prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi do utrzymania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80).

Wskazać również należy, że instytucja zwolnienia od kosztów nie służy utrzymaniu dotychczasowego poziomu życia, skoro granicą określoną w art. 102 u.k.s.c. jest utrzymanie konieczne wnioskującego i jego rodziny, lecz ma uczynić realną drogę sądową, na skutek indywidualizacji opłaty sądowej.

W związku z powyższym należy podkreślić, że powód wnosi o zwolnienie go od kosztów sądowych dlatego, że zaciągnął zobowiązania kredytowe, które utrudniają mu uzyskanie środków na opłacenie kosztów.

Te zobowiązania wynoszą – zgodnie z oświadczeniem powoda - kwotę 1400 zł miesięcznie

W tej sytuacji nie można uznać, że nie jest on w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny. Do niezbędnych kosztów utrzymania nie można bowiem wliczać konieczności spłaty kredytów zaciągniętych celem osiągnięcia wyższego poziomu konsumpcji. Każdy obywatel ma prawo dążyć do osiągnięcia tego wyższego poziomu ale nie kosztem kredytowania jego wydatków w zakresie kosztów sądowych przez Państwo. Zwolnienie powoda od kosztów sądowych – z uwagi na obciążenia kredytowe – byłoby nadużyciem przepisu art. 102 ustawy o kosztach sądowych.

Powód jest w stanie nie tylko uiścić opłatę ale również opłacić tymczasowo koszty opinii biegłych.

Żaden więc z zarzutów zawartych w zażaleniu nie jest zasadny. Nie może ulegać wątpliwości, że osoby o zamożności powoda nie mogą korzystać z pomocy Państwa celem prowadzenia procesu. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych służy zupełnie innym celom, których widocznie skarżący zupełnie nie rozumie.

Mając powyższe na uwadze należało, zgodnie z art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzec jak w sentencji.